

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000-105/344- /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, mezőtúri lakos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel a Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Panasztestület) 181/2009. (VI. 17.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt az előállítás jogalapja és arányossága tekintetében

e l u t a s í t o m,

egyebekben a panasznak

h e l y t a d o k .

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos a vele szemben 2009. március 15-én Budapesten foganatosított rendőri intézkedés (előállítás), valamint azt ezt követő események miatt fordult a Független Rendészeti Panasztestülethez. Panaszában leírja, hogy öccsével a Rákóczi úton „sétált” egy Árpád-sávós zászlóval, valamint egy 1848-as történelmi lobogóval. Ekkor intézkedés alá vonták, kokárdáikat levetették velük, közben az esetről az egyik rendőr videofelvételt készített. Ennek túrésére a panaszos öccse elsősre nem mutatott hajlandóságot, felszólításra azonban igen. A panaszos a felvételkészítést jogszerűtlennek ítélte meg. A rendőrök mindvégig gúnyos hangnemben beszéltek vele. A csomagátvizsgálás során a panaszos táskájából előkerült egy „PFEFFER KO FOG” feliratú gázspray, egy, a szem körüli résznél kivágott csuklya, valamint egy WARRIORS feliratú sál is.

Ezt követően a Gyorskocsi utcai fogdába szállították, orvosi vizsgálaton esett át, meztelenre vetkőztették és herezacskóját is fel kellett emelnie, hogy azt szemrevételezni tudják. Az előállítás tartama alatt a panaszos, az orvosi vizsgálat idejét kivéve csak bilincsből közlekedhetett. A panaszos nem értesíthette sem hozzátartozóját, sem a Nemzeti Jogvédő Szolgálat munkatársait.

A panaszost a közbiztonságra különösen veszélyes eszközzel kapcsolatos szabálysértés miatt az eljáró BRFK VIII. ker. Rendőrkapitányság, mint Szabálysértési Hatóság 01808/1070-3/2009. szab. sz. határozatában 40 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A panaszos ez ellen „halasztó hatályú kifogással” élt.

A fent leírt eljárást a panaszos összességében rendkívül megalázónak élte meg, ezért panaszai kivizsgálását a Független Rendészeti Panasztestülettől kérte.

II.

A Panasztestület a vizsgálatot követően hozott állásfoglalásában úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben foganatosított intézkedések közül az előállításnak megvolt ugyan a jogalapja, azonban az arányosság követelményének nem felelt meg, mert a gázspraynek, mint közbiztonságra különösen veszélyes eszköznek¹, a helyszínen történt elkobzása után nem merült fel olyan körülmény, „amely tárgyi bizonyítási eszköz biztosítását, megszerzését, vagy a tényállás feltárását és a panaszossal szemben az eljárás eredményes lefolytatását veszélyeztette volna”².

A Panasztestület megítélése szerint a többi panaszpontot illetően súlyos alapjogsértés egyértelműen megállapítható. Az alábbiakban kifejtett indokok alapján ezt az álláspontot az országos rendőrfőkapitány is osztja.

¹ A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. r. alapján.

² A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. 33. § (2) A rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt ... f) aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja, illetőleg *akivel szemben az eljárás azonnal lefolytatható, továbbá akitől tárgyi bizonyítási eszközt kell megszerezni, vagy elkobzás alá eső dolgot kell visszatartani.*

III.

A Panaszosnak az előállítása tényével, jogalapjával, valamint arányosságának kérdésével kapcsolatos panaszát az alábbiak szerint elutasítom.

1./ Budapest rendőrfőkapitánya 2009. március 14-én 0:00 órától 2009. március 16-án 8:00 óráig Budapest teljes területére fokozott ellenőrzést rendelt el (01000/12945/2009. ált. sz. egyedi utasítás). Az utasítás indokolása szerint Budapest területére számos demonstrációt jelentettek be erre az időszakra, „mely rendezvényeken várhatóan jelentős számú ember jelenik meg”. A rendezvények biztosítása érdekében indokolt tehát a személy- és járműforgalom fokozott ellenőrzése. Az Rtv. 30. §-a alapján³ az intézkedő rendőrnek lehetősége van a fokozott ellenőrzéssel érintett területen tartózkodó személyt igazoltatni, ruházatát, csomagját, járművét átvizsgálni, amennyiben úgy ítéli meg, hogy ez a törvényben meghatározott célok (elsősorban a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása) eléréséhez szükségesnek mutatkozik.

Az olyan személyeknek, akik a fentiekben leírt rendezvényeken részt vettek, vagy oda igyekeztek, alappal kellett számítaniuk arra, hogy a fokozott ellenőrzés valamely formáját velük szemben is gyakorolni fogják. Ehhez természetesen – az utólagos azonosítás érdekében –, hozzátartozik az érintettek adatainak felvétele, illetőleg az intézkedések videokamerával történő dokumentálása. Ez az intézkedés alá vontak tekintetében valóban jelent kényelmetlenséget, azonban hangsúlyozni kívánom, hogy az ilyen rendezvényeknek a fent leírtak természetes velejárói, és ez a helyzet vélhetően a jövőben sem fog változni.

2./ Az eset összes körülményeinek megismerése után helyesen és alappal következtetett arra az intézkedést foganatosító rendőr, hogy a törvényben meghatározott célok, elsősorban a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény megakadályozása érdekében szükség van arra, hogy a panaszos előállítása megtörténjen.

A panaszosnál talált csuklya, valamint a sál *nem* közbiztonságra különösen veszélyes eszköz (tehát elkobzás alá nem eshet), azonban a gyakorlat azt mutatja, hogy ezek viselése a később esetlegesen előforduló garázda (bűn)cselekmények elkövetése során a tettesek azonosítását jelentősen megnehezíti. Megállapítottam tehát, hogy az elérendő célhoz képest a fent nevezett személy előállítása jogszerű, arányos volt, a bűnmegelőzés és a közbiztonság védelmének érdekében pedig az egyetlen olyan lépés, mely az adott helyzetben célravezető lehetett. Az előállítás törvényes indokai [lásd: Rtv. 33 § (2) bek. f) pont; 2. sz. lábjegyzet] tehát fennálltak, az eljárást a panaszossal szemben az előállítás után le is folytatták.

³ 30. § (1) A Rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A Rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

Az olyan személyek, akik a fentebb felsorolt tárgyakat, például gázsprayt visznek magukkal egy rendezvényre, vélhetően nem „békés gyülekezési jogukkal” kívánják élni, ráadásul ennek a birtoklása közterületen szervezett rendezvényen eleve tilos (a töltet mennyiségétől függetlenül)⁴.

3./ A Panaszosnak minden, az előállítás körülményeire nézve előterjesztett panaszának (vetköztetés; hozzátartozó, jogi képviselő értesítésének elmaradása; az előállítás időtartama; a panaszjoggal kapcsolatos elégtelen tájékoztatás) helyt adok, részben a Panasztestület állásfoglalásának indokai, részben pedig az alább kifejtettek alapján.

„Budapest Rendőrfőkapitánya a médiában megjelent információk alapján azonnali hatállyal belső vizsgálatot rendelt el annak tisztázása érdekében, hogy a 2009. március 15-én a Kossuth térről előállított [személyek] rendőrségi fogdába történő befogadásának körülményei megfeleltek-e a jogszabályi előírásoknak.”⁵

A panaszolt intézkedéseknek abban az esetben lett volna helye – nem csak hatóság, hanem az előállított személy érdekében is (elsősorban azért, hogy önmagában, vagy a vele egy helyiségben elhelyezett személyekben ne tudjon kárt tenni) –, ha a panaszost őrizetbe vették volna. Jelen esetben azonban előállított személyről van szó: „a vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a befogadásra vonatkozó jogszabályt tévesen alkalmazták a rendőrök, valamint az előállítottak étkeztetésére vonatkozó szabályokat megszegték.”

A belső vizsgálat során megállapított hibás intézkedések miatt fegyelmi felelősségre vonásokra került sor, a befogadás szakszerűségéért felelős vezetők, valamint a végrehajtó állomány egyes tagjaival szemben is.

4./ Jogellenes módon történt tehát a Panaszos fogdán történő befogadása, a ruházat levételére történő utasítás, majd a Panaszos testének szemrevételezéssel történő megvizsgálása. Az előállított személyek jogaira, kötelezettségeire nem vonatkozik részletes szabályozás, emellett a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet, illetve a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet sem fogalmaz egyértelműen az előállítottakra vonatkozóan. A Panasztestület a probléma megoldása érdekében „jelezni fogja aggályait az Igazságügyi és Rendészeti Miniszternek”.

5./ A Panasztestület szerint a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának súlyos sérelme valósult meg azzal, hogy hozzátartozói és a Nemzeti Jogvédő Szolgálat értesítésére nem volt módja, mely álláspont vitathatatlan. A panaszos személyes szabadságának indokolatlanul hosszú és felesleges korlátozása valósult meg azzal, hogy noha kihallgatása 14:12 órakor befejeződött, szabadon bocsátására csak 15:45 órakor került sor. A kihallgatás befejezésével és az erről szóló jegyzőkönyv lezárásával a panaszossal szemben az előállítással kapcsolatban fennálló hatósági érdek megszűnt, így a Panasztestületnek ez az álláspontja is elfogadható.

⁴ 3. § (1) Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában tilos a közbiztonságra különösen veszélyes eszközt közterületen, nyilvános helyen - ideértve az ott lévő járművek belső tereit is -, valamint közforgalmú közlekedési eszközön birtokolni.

(2) Nem vonatkozik az (1) bekezdésben foglalt tilalom *d)* a pelargonsav-vanillilamid és az olajosgyanta-tartalmú kapszaicin hatóanyagot nem tartalmazó, legfeljebb 20 gramm töltőanyag tömegű gázsprayre, **kivéve a közterületen vagy nyilvános helyen szervezett rendezvényeket.**

⁵ A BRFK Közleménye, http://www.police.hu/friss/BRF-20090318_90.html

6./ Problémaként merült fel a panaszos ügyében, hogy az előállítás tartamáról szóló igazoláson (01000/517303/2009. id. sz. irat) az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának, valamint a Helsinki Biztosságnak a címe rosszul szerepel, a Panasztestülethez fordulás lehetősége pedig fel sincs rajta tüntetve. Annak érdekében, hogy az állampolgárok jogai a lehető legteljesebb mértékben, csorbítatlanul érvényesüljenek e területen is, Budapest rendőrfőkapitánya a szükséges intézkedéseket megtette.

Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- *a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;*
- *a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) - (3) bekezdése;*
- *a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 30. §-a, a 33. § (2) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései,*
- *a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Korm. r. 3 § (1)-(2) bekezdései,*
- *a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet,*
- *a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 1.3) BM rendelet.*

Budapest, 2009. július „ „

Dr. Bencze József r. altábornagy